EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2022.5.23.
COM(2022) 625 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Svédország 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Svédország 2022. évi konvergenciaprogramját

{SWD(2022) 625 final} - {SWD(2022) 640 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Svédország 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Svédország 2022. évi konvergenciaprogramját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 9. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet[3] 2021. február 19-én hatályba lépett. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást, és az Unió által finanszírozott jelentős fiskális impulzust biztosít. Hozzájárul a gazdaság helyreállításához, valamint a fenntartható és növekedésösztönző reformok és beruházások megvalósításához, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása céljából, egyúttal fokozza a tagállamok gazdaságainak rezilienciáját és potenciális növekedését. Támogatja továbbá a fenntartható államháztartás megerősítését, valamint közép- és hosszú távon ösztönzi a növekedést és a munkahelyteremtést. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében nyújtott, tagállamonkénti maximális pénzügyi hozzájárulást 2022. június [XX-án/-én] aktualizálták az (EU) 2021/241 rendelet 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban.

---

1 HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

2 HL L 306., 2011.11.23., 25. o.

3 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

(2) A Bizottság 2021. november 24-én elfogadta az éves fenntartható növekedési jelentést, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2022. évi európai szemeszterét. A jelentés kellően figyelembe vette a szociális jogok európai pillérének további végrehajtására vonatkozó közös kötelezettségvállalást, amelyet az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság 2017. november 17-én hirdetett ki, majd a 2021. májusi portói szociális csúcstalálkozón újólag megerősített. Az Európai Tanács 2022. március 25-én jóváhagyta a 2022. évi éves fenntartható növekedési jelentés prioritásait. A Bizottság 2021. november 24-én az 1176/2011/EU rendelet[4] alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést is, amelyben Svédországot azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra van szükség. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását elemző 2022. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amelyet a Tanács 2022. március 14-én elfogadott.

(3) A világjárványból való kilábalás időszakában Ukrajna ellen indított orosz invázió jelentősen megváltoztatta a geopolitikai és gazdasági környezetet. Az inváziónak a tagállamok gazdaságára gyakorolt hatása például az energia- és élelmiszerárak emelkedésében, valamint a növekedési kilátások romlásában tükröződik. A magasabb energiaárak különösen az energiaszegénységben élő vagy az energiaszegénység kockázatának kitett legkiszolgáltatottabb háztartásokat sújtják. Az Unió emellett az Ukrajnából menekülő emberek példátlan mértékű beáramlásával is szembesül. Erre való tekintettel 2022. március 4-én első ízben aktiválták[5] az átmeneti védelemről szóló irányelvet, amely biztosítja a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek számára az EU-ban való jogszerű tartózkodás jogát, valamint az oktatáshoz és képzéshez, a munkaerőpiachoz, az egészségügyi ellátáshoz, a lakhatáshoz és a szociális ellátásokhoz való hozzáférést.

(4) Az európai szemeszter a gyorsan változó gazdasági és geopolitikai helyzetet figyelembe véve 2022-ben újraindítja az átfogó gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai koordinációt, ugyanakkor a 2022. évi éves fenntartható növekedési jelentésben foglaltaknak megfelelően a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtási követelményeihez is igazodik. Az elfogadott helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek a 2019. és 2020. évi szemeszter ciklusában kiadott releváns országspecifikus ajánlások összességét vagy egy jelentős részét érintik. A 2019. és 2020. évi országspecifikus ajánlások – a módosított terv benyújtásának időpontjáig kiadott országspecifikus ajánlások mellett – ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében is.

(5) Az általános mentesítési rendelkezést 2020 márciusa óta alkalmazzák[6]. A 2021. március 3-i közleményében[7] a Bizottság kifejtette azon álláspontját, hogy az

---

4 Az Európai Parlament és a Tanács 1176/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., 25. o.).

5 A Tanács (EU) 2022/382 végrehajtási határozata (2022. március 4.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlása tényének a 2001/55/EK irányelv 5. cikke értelmében történő megállapításáról és átmeneti védelem bevezetéséről (HL L 71., 2022.3.4., 1. o.).

6 A Bizottság közleménye a Tanácsnak a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési záradékának alkalmazásáról, Brüsszel, 2020. március 20., COM(2020) 123 final.

általános mentesítési rendelkezés deaktiválására vagy további alkalmazására vonatkozó döntést a gazdaság állapotának átfogó értékelése alapján kell meghozni, és ehhez fő mennyiségi kritériumként az uniós vagy az euróövezeti gazdasági aktivitásnak a válság előtti (azaz a 2019 végi) állapothoz viszonyított szintjét kell figyelembe venni. Az Európában zajló háborúval összefüggésben a megnövekedett bizonytalanság és a gazdasági kilátásokat övező számottevő lefelé mutató kockázatok, továbbá az energiaárak példátlan emelkedése és az ellátási láncok tartósan fennálló zavarai indokolttá teszik a Stabilitási és Növekedési Paktumban foglalt általános mentesítési rendelkezés alkalmazásának 2023-ig történő meghosszabbítását.

(6) A 2021. évi konvergenciaprogramról szóló, 2021. június 18-i tanácsi véleményben alkalmazott megközelítés alapján a költségvetési irányvonal jelenleg a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket figyelmen kívül hagyva, de a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból származó vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott kiadások figyelembevételével számított elsődleges kiadások (diszkrecionális bevételi intézkedések nélküli) változásának a középtávú potenciális növekedéshez viszonyított arányával mérhető a legjobban[8]. Az összesített költségvetési irányvonalon túl – annak értékelése érdekében, hogy a nemzeti költségvetési politika prudens-e, és összetétele elősegíti-e a zöld és digitális átállással összhangban lévő fenntartható helyreállítást – figyelmet kell fordítani a (diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül és a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések nélkül számított) nemzeti finanszírozású[9] elsődleges folyó kiadások és a beruházások alakulására is.

(7) A Bizottság 2022. március 2-án közleményt fogadott el, amelyben átfogó költségvetés-politikai iránymutatást nyújt 2023-ra, ezáltal támogatva a tagállamok stabilitási és konvergenciaprogramjainak előkészítését, egyúttal erősítve a szakpolitikai koordinációt[10]. A Bizottság megjegyezte, hogy a 2022. évi téli előrejelzésben felvázolt makrogazdasági kilátások alapján a 2020–2022-ben követett, támogató jellegű aggregált költségvetési irányvonalról 2023-ban célszerűnek tűnik áttérni egy lényegében semleges aggregált költségvetési irányvonalra, ugyanakkor készen kell állni a változó gazdasági helyzetre való reagálásra A Bizottság véleménye szerint a 2023-ra vonatkozó költségvetési ajánlásokban továbbra is differenciáltan kell kezelni a tagállamokat, és figyelembe kell venni az országok közötti esetleges átgyűrűző hatásokat. A Bizottság felkérte a tagállamokat, hogy stabilitási és konvergenciaprogramjukban is juttassák érvényre az iránymutatást A Bizottság kötelezettséget vállalt arra, hogy szorosan nyomon követi a gazdasági fejleményeket, és szükség szerint – de legkésőbb a szemeszter tavaszi fordulójában, 2022 májusának végén – kiigazítja gazdaságpolitikai iránymutatását.

---

7 A Bizottság közleménye a Tanácsnak – Egy évvel a Covid19-járvány kitörése után: a fiskális politikai válasz, Brüsszel, 2021.3.3., COM(2021) 105 final.

8 A költségvetési irányvonalra és annak összetételére vonatkozó, ebben az ajánlásban szereplő becslések a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzésének alapjául szolgáló feltételezésekre épülő bizottsági becslések. A Bizottság középtávú potenciális növekedésre vonatkozó becslései nem tartalmazzák a helyreállítási és rezilienciaépítési terv részét képező, a potenciális növekedést adott esetben fokozó reformok kedvező hatását.

9 Nem a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és nem más uniós alapokból finanszírozott kiadások.

10 A Bizottság közleménye a Tanácsnak a 2023. évi költségvetés-politikai iránymutatásról, Brüsszel, 2022.3.2., COM(2022) 85 final.

(8) A 2022. március 2-án közzétett költségvetési iránymutatásnak megfelelően a 2023-ra vonatkozó költségvetési ajánlások figyelembe veszik a gazdasági kilátások romlását, a fokozott bizonytalanságot és más lefelé mutató kockázatokat, valamint a téli előrejelzéshez képest magasabb inflációt. E megfontolások fényében a költségvetési válaszintézkedések részeként bővíteni kell a zöld és digitális átállásra, valamint az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat, továbbá meg kell őrizni a legkiszolgáltatottabb háztartások vásárlóerejét, ezáltal célzott és átmeneti intézkedésekkel enyhítve az energiaárak megugrásának hatását, és mérsékelve a másodlagos hatásokból eredő inflációs nyomást. Változatlanul rugalmas költségvetési politikát kell folytatni, hogy az lépést tudjon tartani a gyorsan változó körülményekkel, és az egyes országok költségvetési és gazdasági helyzetének függvényében differenciált megközelítést kell alkalmazni, többek között azzal összefüggésben, hogy mennyire érinti az adott országot a válság és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek beáramlása.

(9) 2021. május 28-án Svédország az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság az említett rendelet V. mellékletében foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács május 4-én elfogadta Svédország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló határozatát[11]. A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban határozatot hozzon arról, hogy Svédország kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés előfeltétele, hogy a korábbi mérföldköveket és célokat továbbra is teljesítettnek lehessen tekinteni.

(10) Svédország 2022. április 29-én benyújtotta 2022. évi nemzeti reformprogramját és 2022. évi konvergenciaprogramját, az 1466/97/EK rendelet 4. cikkében meghatározott határidőn belül. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor. Az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban a 2022. évi nemzeti reformprogram a Svédország által a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása terén elért eredményekről készített féléves jelentést is tükrözi.

(11) A Bizottság 2022. május 23-án közzétette a Svédországra vonatkozó 2022. évi országjelentést[12]. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2019-ben, 2020-ban és 2021-ben elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Svédország által elért eredményeket, és a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla alapján számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Svédország általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján az országjelentés hiányosságokat tárt fel a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívásokkal kapcsolatban, valamint új és kialakulóban lévő – többek között az ukrajnai orosz invázióból eredő – kihívásokat azonosított. A jelentés értékelte továbbá a Svédország által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt

[11] A Tanács végrehajtási határozata (2022. május 4.) Svédország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (ST 7772/2022; ST 7772/2022 ADD 1).

[12] SWD(2022) 625 final.

uniós célok elérése, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket.

(12) A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke alapján Svédország vonatkozásában részletes vizsgálatot végzett, amelynek eredményeit 2022. május 23-án közzétette[13]. A Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy Svédország esetében makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. A sebezhetőségek a magas és egyre emelkedő lakásárakhoz, valamint a háztartások nagymértékű eladósodottságához kapcsolódnak. A magánszektor adósságállománya 2020-ban a GDP 216 %-ára nőtt, ami aggasztó fejlemény, tekintve, hogy az ingatlanvásárlást rendszerint jelentős részben hitelből finanszírozzák. A pénzügyi intézmények ki vannak téve az ingatlanpiacnak a jelzálog-hitelezés, valamint az ingatlanfejlesztő, illetve építési vállalatok számára történő hitelnyújtás következtében. A szűkös lakáskínálat, a túlszabályozott bérleti piac, a jelzáloghitel-felvételt ösztönző adókedvezmények és a csökkenő kamatlábak hatására a háztartások egyre nagyobb mértékben finanszírozzák hitelből a lakásvásárlást. Ebből adódóan kiszolgáltatottá válnak a kamatlábak potenciális változásaival szemben. A háztartások adóssága 2020 végén a rendelkezésre álló jövedelem 188 %-át és a GDP 95 %-át tette ki. Egy esetleges kiigazítás hátrányosan érintheti a gazdaságot és a bankszektort. Ez pedig dominóhatást válthat ki azokban az országokban, amelyeket gazdasági és pénzügyi kapcsolatok fűznek a svéd gazdasághoz és a bankszektorhoz. Az elmúlt években intézkedésekre került sor ezen egyensúlyhiány kezelése érdekében, ám azok hatása korlátozott maradt. Változatlanul kulcsfontosságú szakpolitikai hiányosságok állnak fenn a hitelből finanszírozott lakásvásárlásnak kedvező adóösztönzők, a lakáskínálat és a lakásbérleti piac tekintetében.

(13) A Tanács 2020. július 20-i ajánlásában felkérte Svédországot, hogy az általános mentesítési rendelkezéssel összhangban 2020 és 2021 folyamán hozzon meg minden szükséges intézkedést a világjárvány hatékony kezelése, a gazdaság működőképességének fenntartása és a későbbi helyreállítás támogatása érdekében. Az ajánlásban szerepelt továbbá, hogy Svédország – amint a gazdasági feltételek lehetővé teszik – folytasson a prudens középtávú költségvetési pozíció elérésére és az adósság fenntarthatóságának biztosítására irányuló költségvetési politikát, egyúttal fokozza a beruházásokat. Az Eurostat által hitelesített adatok alapján Svédország államháztartási hiánya a 2020. évi 2,7 %-ról 2021-ben 0,2 %-ra csökkent. Svédország költségvetés-politikai válasza 2021-ben támogatta a gazdasági helyreállítást, míg az ideiglenes szükséghelyzeti támogatási intézkedésekre fordított kiadások GDP-arányosan a 2020. évi 3,3 %-ról 2021-ben 2,2 %-ra csökkentek. A Svédország által 2021-ben hozott intézkedések összhangban vannak a 2020. július 20-i tanácsi ajánlással. A kormány által 2020-ban és 2021-ben elfogadott diszkrecionális költségvetési intézkedések többnyire ideiglenesek voltak. Ugyanakkor a 2020–2021-es időszakban elfogadott egyes diszkrecionális intézkedések nem voltak ideiglenesek, illetve azokat nem kísérték ellensúlyozó intézkedések. Ezen intézkedések közé tartozik mindenekelőtt a kiadási oldalon hozott több intézkedés, valamint a jövedelemadó csökkentése. Az Eurostat által hitelesített adatok alapján az államadósság 2021-ben a GDP 36,7 %-ának felelt meg.

(14) A 2022. évi konvergenciaprogram költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv realista. A kormány előrejelzése szerint a reál-GDP 2022-ben 3,1 %-kal, 2023-ban pedig 1,6 %-kal nő. Összehasonlításképpen a Bizottság

[13] SWD(2022) 639 final.

2022. tavaszi előrejelzése kisebb mértékű, 2022-ben 2,3 %-os, 2023-ban pedig 1,4 %-os reál-GDP-növekedéssel számol. A kormány arra számít, hogy az államháztartási hiány 2022-ben a GDP 0,5 %-ára emelkedik, 2023-ban viszont 0,5 %-os többletbe fordul át. A 2022. évi emelkedés alapvetően a visszafogottabb gazdasági növekedést és az újabb kiadási prioritásokat tükrözi, amelyek együttesen meghaladják a szükséghelyzeti intézkedések megszüntetésének hatását. A konvergenciaprogram szerint a GDP-arányos államadósság 2022-ben várhatóan 33,5 %-ra, majd 2023-ban még tovább, 30,7 %-ra mérséklődik. Az előrejelzés zárónapján ismert, bejelentett gazdaságpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése 2022-re a GDP 0,5 %-ának megfelelő költségvetési hiányt, 2023-ra viszont 0,5 %-os többletet vetít előre. Ez összhangban van a 2022. évi konvergenciaprogram hiány-előrejelzésével. A Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése hasonló GDP-arányos államadóssággal számol: 2022-ben 33,8 %-kal, 2023-ban pedig 30,5 %-kal.

A Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése alapján a kibocsátás középtávú (tízéves átlagos) potenciális növekedése 1,9 %-ra tehető. Ez a becslés azonban nem tartalmazza a helyreállítási és rezilienciaépítési terv részét képező reformok hatását, amelyek élénkíthetik Svédország potenciális növekedését.

(15) 2022-ben a kormány fokozatosan megszüntette a Covid19-válságra válaszul hozott intézkedések többségét, így az ideiglenes szükséghelyzeti támogatási intézkedésekre fordított kiadások az előrejelzések szerint a 2021. évi 2,2 %-ról 2022-ben a GDP 1,2 %-ára csökkennek. A költségvetési egyenleget befolyásolják az energiaár-emelkedés gazdasági és társadalmi hatásainak ellensúlyozása érdekében hozott intézkedések, amelyek a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése szerint 2022-ben a GDP 0,4 %-át, 2023-ban pedig 0,0 %-át fogják kitenni[14]. Az uniós átlaghoz képest a svéd gazdaság alacsonyabb energiaintenzitású, és az energiaköltségek a háztartások kiadásainak kisebb hányadát teszik ki[15]. Az említett intézkedések közé tartoznak a megemelkedett energiaárak ellensúlyozása céljából a háztartásoknak nyújtott szociális transzferek, valamint az üzemanyagadók csökkentése a mezőgazdaságban, az erdészetben és a halászatban. Az intézkedéseket ideiglenesként jelentették be, amennyiben azonban az energiaárak 2023-ban is magasak maradnak, ezen intézkedések némelyike továbbra is hatályban maradhat. Az intézkedések közül nem mindegyik célzott, ilyenek mindenekelőtt a megemelkedett villamosenergia-árak fedezésére irányuló transzferek. A lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek ideiglenes védelmének költségei a Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése szerint 2022-ben és 2023-ban is a GDP 0,1 %-át teszik ki[16], míg a megnövekedett védelmi kiadások egyedül 2022-ben csaknem elérik a GDP 0,1 %-át.

---

14 Az adatok a 2021 ősze óta hozott intézkedések éves költségvetési költségeinek szintjét mutatják, beleértve a folyó bevételeket és kiadásokat, valamint – adott esetben – a tőkekiadási intézkedéseket is.

15 A háztartási energiakiadások hányada az energiakomponens HICP-kosárban képviselt súlyának felel meg.

16 A lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából az EU-ba érkező személyek teljes száma 2022 végére várhatóan fokozatosan eléri a 6 milliót. A földrajzi eloszlásukra vonatkozó becslés a meglévő diaszpóra méretén, a befogadó tagállam relatív népességén, valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek EU-n belüli tényleges eloszlásán alapul (a 2022. márciusi adatok szerint). Az egy főre jutó költségvetési költségek esetében a becslések a Bizottság Közös Kutatóközpontjának Euromod mikroszimulációs modelljén alapulnak, figyelembe véve mind a pénzbeli juttatásokat, amelyekre az érintettek jogosultak lehetnek, mind az olyan természetbeni juttatásokat, mint például az oktatás és az egészségügyi ellátás.

(16) A Tanács 2021. június 18-án azt ajánlotta, hogy Svédország[17] 2022-ben – többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által biztosított költségvetési impulzusra támaszkodva – tartsa fenn a támogató költségvetési irányvonalat, és tartsa fenn a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Az ajánlásban szerepelt továbbá, hogy Svédország – amint a gazdasági feltételek lehetővé teszik – folytasson a prudens középtávú költségvetési pozíció elérésére és az adósság fenntarthatóságának biztosítására irányuló költségvetési politikát, ugyanakkor a növekedési potenciál élénkítése céljából fokozza a beruházásokat.

(17) A Bizottság 2022. tavaszi előrejelzése és a Svédország 2022. évi konvergenciaprogramjában foglalt információk alapján 2022-re a Tanács ajánlásával összhangban támogató jellegű, a GDP –0,6 %-ának megfelelő költségvetési irányvonal valószínűsíthető[18]. A Tanács ajánlásának megfelelően Svédország továbbra is támogatni kívánja a helyreállítást, amihez a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből addicionális intézkedéseket tervez finanszírozni. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásai és más uniós alapok által finanszírozott kiadásoknak a gazdasági aktivitáshoz való pozitív hozzájárulása az előrejelzések szerint 2021-hez képest GDP-arányosan 0,1 százalékponttal nő. A nemzeti finanszírozású beruházások az előrejelzések szerint 2022-ben semleges hatást gyakorolnak a költségvetési irányvonalra[19]. Svédország ezért a Tanács ajánlásával összhangban fenn kívánja tartani a nemzeti finanszírozású beruházásokat. Ugyanakkor a nemzeti finanszírozású (az új bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2022-es növekedése az előrejelzések szerint 0,4 százalékpontos expanzív hatást gyakorol az összesített költségvetési irányvonalra. Ez magában foglalja a magasabb energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak kezelésére irányuló, fentiekben említett intézkedések addicionális hatását (a GDP 0,4 %-a), valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek nyújtott ideiglenes védelem költségeit (a GDP 0,1 %-a).

(18) A Bizottság 2022. tavaszi előrejelzésében – változatlan szakpolitikát feltételezve – 2023-ban a GDP +1,3 %-ának megfelelő költségvetési irányvonalra számít[20]. Svédország az előrejelzés szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokat 2023-ban változatlanul a helyreállítás további támogatásának finanszírozására használja fel. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásai és más uniós alapok által finanszírozott kiadásoknak a gazdasági aktivitáshoz való pozitív hozzájárulása az előrejelzések szerint 2022-höz képest GDP-arányosan 0,1 százalékponttal nő. A nemzeti finanszírozású beruházások az előrejelzések szerint 2023-ban 0,1 százalékpontnak megfelelő, kismértékben restriktív hatást gyakorolnak a

---

17 A Tanács ajánlása (2021. június 18.) amelyben véleményezi Svédország 2021. évi konvergenciaprogramját (HL C 304., 2021.7.29., 131. o.).

18 A mutató negatív (pozitív) előjele az elsődleges kiadások növekedésének a középtávú gazdasági növekedéshez viszonyított többletére (hiányára) utal, ami expanzív (restriktív) költségvetési politikát jelez.

19 Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások az előrejelzések szerint GDP-arányosan 0,0 százalékpontos semleges hatást gyakorolnak.

20 A mutató negatív (pozitív) előjele az elsődleges kiadások növekedésének a középtávú gazdasági növekedéshez viszonyított többletére (hiányára) utal, ami expanzív (restriktív) költségvetési politikát jelez.

költségvetési irányvonalra[21]. Ugyanakkor a nemzeti finanszírozású (az új bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023-as növekedése az előrejelzések szerint 1,1 százalékpontos restriktív hatást gyakorol az összesített költségvetési irányvonalra. Ez magában foglalja a megugrott energiaárak kezelését célzó intézkedések kivezetésének hatását (a GDP 0,4 %-a).

(19) A 2022. évi konvergenciaprogram az államháztartási többlet fokozatos növekedését vetíti előre: 2024-ben a GDP 0,8 %-ára, 2025-ben pedig 1,4 %-ára. A költségvetési hiány tehát a tervek szerint a program időhorizontjában a GDP 3 %-a alatt marad. A konvergenciaprogram szerint a GDP-arányos államadósság csökkenése várhatóan folytatódik: 2024-ben 28,9 %-ra, majd 2025-ben 26,4 %-ra. A Bizottság elemzése alapján az államadósság fenntarthatóságát övező kockázatok középtávon alacsonynak tűnnek.

(20) A magas lakásárakhoz a háztartások nagymértékű eladósodottsága társul, ami a rendezetlen korrekció kockázatát vonja maga után. Svédország az elmúlt évek során számos makroszintű prudenciális intézkedést vezetett be annak érdekében, hogy csökkentse a háztartások adósságának a jövedelemhez és a jelzáloggal terhelt ingatlan értékéhez viszonyított arányát. Továbbra is vannak azonban olyan tényezők, amelyek ösztönzik a hitelfelvételt és az adósságvállalást. Következésképpen úgy tűnik, hogy az eddig hozott szakpolitikai intézkedések korlátozott hatást gyakoroltak a jelzálog-hitelezés bővülésére. A lakásárak az 1990-es évek közepe óta emelkednek, ráadásul gyorsabb ütemben, mint a háztartások jövedelme. Ez a tendencia 2021 folyamán felgyorsult: a nominális lakásárak a harmadik negyedévben 11,3 %-kal nőttek az előző év azonos időszakához képest. Ennek fő okai közé tartoznak a lakástulajdont és a jelzálogtartozást ösztönző adókedvezmények, a kedvező hitelfeltételek és a viszonylag alacsony jelzáloghitel-törlesztési ráták. Svédországban összességében viszonylag alacsony az ingatlan adóterhe, ami a jelzáloghitel-kamatokra vonatkozó jelentős adókedvezményeknek és az alacsony rendszeres ingatlanadóknak tudható be. 2020-ban és 2021-ben csökkentették a tőkenyereség után fizetendő adókat annak érdekében, hogy a lakástulajdonosok olcsóbban vehessenek vagy válthassanak lakást, ám nem kizárt, hogy ez a változás – a lakásárak emelkedése miatt – némileg növelte az első alkalommal vásárlók előtt álló belépési korlátokat. Bár az elmúlt években lényegesen több új építkezés indult, és a kiadott építési engedélyek száma is emelkedett, az elkövetkező néhány év távlatában várhatóan fennmarad a lakáshiány. A meglévő lakásállomány kihasználása ráadásul korántsem hatékony. Mindez megnehezíti az emberek számára a munkahelyváltást, és valószínűleg a generációk közötti egyenlőtlenséghez is hozzájárul. A lakáspiacon a szabályozott, piaci ár alatti bérleti díjak a háztartások egy korlátozott csoportjának kedveznek. A bérleti díjak nem igazodnak a háztartások szükségleteihez és jövedelméhez. Növelné a hatékonyságot, ha a bérleti díjak szorosabban követnék a piaci árakat, és ehhez a jövedelmen és a nettó vagyonon alapuló bérleti támogatás társulna.

(21) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv a 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. Ezek segítenek kezelni a Tanács által az európai szemeszter keretében 2019-ben és 2020-ban Svédországnak címzett országspecifikus

[21] Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások az előrejelzések szerint GDP-arányosan 0,0 százalékpontos semleges hatást gyakorolnak.

ajánlásokban felvázolt gazdasági és társadalmi kihívások összességét vagy jelentős részét, valamint a terv elfogadásának időpontjáig kiadott országspecifikus ajánlásokat. A terv reformokat és beruházásokat irányoz elő a zöld és digitális átállás előmozdítása, az egészségügyi rendszer rezilienciájának fokozása, a pénzmosás kockázatának mérséklése, valamint az iskolázottsági és készségszint emelése érdekében.

(22) Svédország helyreállítási és rezilienciaépítési tervének végrehajtása várhatóan hozzájárul majd a zöld és digitális átállás terén való további előrelépéshez. A Svédország éghajlat-politikai célkitűzéseit támogató intézkedések a terv teljes allokációjának 44 %-át, míg a digitális célkitűzéseket támogató intézkedések a terv teljes allokációjának 21 %-át teszik ki. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervnek – a releváns mérföldkövekkel és célokkal összhangban történő – teljes körű végrehajtása segíteni fogja Svédországot a Covid19-válság következményeiből való gyors kilábalásban, egyúttal megerősíti rezilienciáját. Az átfogó szakpolitikai stratégia iránti széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében a helyreállítási és rezilienciaépítési terv, valamint a terven túlmutató egyéb gazdaság- és foglalkoztatáspolitikák sikeres végrehajtása szempontjából változatlanul nagy jelentőséggel bír a szociális partnerek és más érdekelt felek szisztematikus bevonása.

(23) Svédország 2021 novembere és 2022 februárja között benyújtotta kohéziós politikai programozási dokumentumait[22]. A 2021. június 24-i (EU) 2021/1060 európai parlamenti és tanácsi rendelettel összhangban Svédországnak a 2021–2027-es kohéziós politikai alapok programozása során figyelembe kell vennie a vonatkozó országspecifikus ajánlásokat. Ez előfeltétele annak, hogy a kohéziós politikai alapokból nyújtandó pénzügyi támogatás eredményesebbé váljon és a lehető legnagyobb hozzáadott értéket biztosítsa, egyúttal előmozdítja az említett alapok és más uniós eszközök és alapok közötti koordinációt, kiegészítő jelleget és koherenciát. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és a kohéziós politikai programok sikeres végrehajtása a zöld és digitális átállást, valamint a kiegyensúlyozott területfejlesztést támogató beruházások szűk keresztmetszeteinek felszámolásától is függ.

(24) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon túl Svédország számos további kihívással szembesül a következők kapcsán: i. a lakásárak túlértékeltsége és a háztartások adósságállományának folyamatos növekedése; ii. a hátrányos helyzetű és migráns háttérrel rendelkező diákok oktatási esélyegyenlőségének hiánya, illetve a hátrányos helyzetű csoportok eredményesebb munkaerőpiaci integrációja iránti igény; valamint iii. a fosszilis tüzelőanyagoktól – többek között az orosz importtól – való függőség további csökkentése iránti igény.

(25) Az összességében jó eredmények dacára a svéd oktatási rendszerben fennálló egyenlőtlenségek rányomják bélyegüket a hátrányos társadalmi-gazdasági és migráns háttérrel rendelkező diákok alapkészségeinek szintjére. Egyre erőteljesebben kirajzolódik az országon belül és a külföldön született diákok teljesítménye közötti különbség, miközben 2009 és 2018 között kétszeresére emelkedett a migráns hátterű diákok száma. Bár a nemzetközi felmérések eredményei szerint az alapkészségek

[22] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízumpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról. HL L 231., 2021.6.30., 159. o.

összességében javulnak, az olvasott szöveg értése tekintetében a migráns hátterű diákok és társaik közötti különbség uniós viszonylatban a legjelentősebbek közé tartozik. Ezen túlmenően a korai iskolaelhagyás aránya a külföldön született diákok körében lényegesen magasabb. Az oktatásbeli egyenlőtlenségek egyre súlyosbodnak, és gyakran a migráns háttérrel rendelkező diákok korlátozott iskolaválasztási lehetőségével állnak összefüggésben. Az oktatási eredmények terén fennálló különbségek erőteljesen befolyásolják, hogy a hátrányos helyzetű diákoknak mekkora esélyük van a munkavállaláshoz szükséges készségek elsajátítására. Van lehetőség az oktatási rendszer felépítésének és irányításának javítására, többek között a beiratkozási eljárást illetően, valamint a képzett pedagógusok tartós hiányának kezelésére, az oktatási rendszer színvonalának és méltányos jellegének fokozása érdekében. Svédország számára ugyancsak kihívást jelent a már nem tanköteles korú, alacsonyan képzett és külföldön született személyek munkaerőpiaci integrációja. Mindez összességében hozzájárul a munkaerőpiaci részvétellel és a készségekkel kapcsolatban továbbra is fennálló problémákhoz, amelyek jelentős számú munkavállalót érintenek.

(26) Az EU állam-, illetve kormányfői által a versailles-i nyilatkozatban megfogalmazott megbízatás alapján kidolgozott REPowerEU terv célja, hogy a lehető leghamarabb megszüntesse az Európai Unió függőségét az Oroszországból importált fosszilis tüzelőanyagoktól. E célból a tagállamokkal folytatott párbeszéd során meghatározzák a legmegfelelőbb nemzeti, regionális és uniós szintű projekteket, beruházásokat és reformokat. Ezen intézkedések célja általában véve a fosszilis tüzelőanyagoktól való függés csökkentése és a fosszilis tüzelőanyagok Oroszországból történő behozatalának kiváltása.

(27) A nemzeti energia- és klímatervben a megújuló energiaforrások tekintetében kitűzött célok teljesítésére irányuló erőfeszítések fokozása meghatározó jelentőséggel bír. Bár uniós viszonylatban Svédországban a legnagyobb a megújuló energiaforrások energiafogyasztáson belüli aránya (2020-ban 51,1 %), az ország azon tagállamok közé tartozik, ahol a legmagasabb az egy főre jutó energiafogyasztás. Emellett Svédország üvegházhatásúgáz-kibocsátásának számottevő része a közlekedésből, különösen a közúti közlekedésből származik. Ez az ágazat változatlanul erősen függ a kőolajtól, amely a teljes energiamix 17,7 %-át teszi ki. Ezen túlmenően a teljesítménybeli és hálózati kapacitás korlátai – mindenekelőtt az ország déli részén – 2021 során még jelentősebbé váltak, ami gátat szab a kereskedelmi tevékenység érintett területre való telepítésének és bővülésének. A problémát tovább súlyosbítja az észak–dél irányú átviteli kapacitás szűkössége. Addicionális beruházásokra van szükség a megújuló energia, a hálózati kapacitás, valamint a svéd régiók közötti összeköttetések terén, hogy az ország a nemzeti célokkal összhangban 2040-re teljesítse a 100 %-ban megújuló energiaforrásokból előállított villamos energiára vonatkozó célt, és 2045-re elérje a karbonsemlegességet. Az engedélyezési eljárások további észszerűsítése enyhítené a megújuló energia bevezetésével járó terheket, különösen a szélenergia tekintetében. Az energiafogyasztásnak az energiahatékonyság növelése révén történő visszafogása szintén elengedhetetlen a szén-dioxid-kibocsátás, valamint a fogyasztók és a vállalkozások által fizetett energiaköltségek csökkentése szempontjából. A megújuló energiaforrásokba és a villamosításba eszközölt beruházások bővítése, az infrastrukturális szűk keresztmetszetek kiküszöbölése, az energiahatékonyság javítása és a közlekedési szektor fosszilistüzelőanyag-fogyasztásának csökkentése hozzá fog járulni a fosszilis tüzelőanyagoktól való általános függőség, így az Oroszországtól való függőség leépítéséhez is. A svéd energiamixben a fosszilis tüzelőanyagok súlya (gáz: 2,6 %, szén: 3,2 % és olaj: 17,7 % 2020-ban) jelentősen elmarad az uniós átlagtól (gáz: 24,4 %, szén: 10,8 % és olaj: 32,7 % 2020-ban). Mindazonáltal van még

mozgástér Svédország orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének csökkentésére. Ez különösen igaz az olaj esetében (2020-ban az importált finomított olaj 20 %-a és az importált kőolaj 8 %-a származott Oroszországból), valamint a gáz esetében (2020-ban a teljes gázimport 13 %-a származott Oroszországból). A gáztól és az olajtól való függőség jelentős ugyan, ám még így is elmarad az uniós átlagtól: a gáz esetében 44 %, a kőolaj esetében 23 % és a finomított olaj esetében 35 % az orosz importtól való függőség[23]. Emellett a szomszédos országokkal való összekapcsolást célzó projektek előmozdítása fokozhatja Svédország energiaellátásának biztonságát és a regionális különbségekhez való alkalmazkodóképességét, tekintettel a közelmúltbeli geopolitikai eseményekre. Meg kell jegyezni, hogy az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére, valamint a megújulóenergia-felhasználás és az energiahatékonyság növelésére irányuló törekvések további fokozására lesz szükség ahhoz, hogy Svédország megfeleljen az „Irány az 55%!” célkitűzéseinek.

(28) Míg a klímasemlegességre való átállás és a fosszilis tüzelőanyagok kivezetésének felgyorsítása számos ágazatban jelentős szerkezetátalakítási költségekkel fog járni, Svédország a kohéziós politika keretében igénybe veheti az igazságos átmenet mechanizmust, hogy enyhítse az átállás társadalmi-gazdasági hatásait a leginkább érintett régiókban. Emellett a foglalkoztatási lehetőségek javítása és a társadalmi kohézió erősítése érdekében Svédország igénybe veheti az Európai Szociális Alap Pluszt is.

(29) Ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a 2022. évi konvergenciaprogramot, és véleményét[24] az alábbi 1. ajánlás tükrözi.

(30) A Bizottság által elvégzett részletes vizsgálat és ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a 2022. évi nemzeti reformprogramot és a 2022. évi konvergenciaprogramot. A Tanácsnak az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti ajánlásait az alábbi 1. és 2. ajánlás tükrözi. Az 1. és a 2. ajánlásban említett intézkedések elősegítik többek között a lakáspiac nem megfelelő működésével, a lakásárak túlértékeltségével és a háztartások adósságállományának folyamatos növekedésével összefüggő egyensúlyhiányok kezelését,

AJÁNLJA, hogy Svédország 2022-ben és 2023-ban tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. 2023-ban biztosítsa, hogy a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedése összhangban legyen az összességében semleges költségvetési irányvonallal, figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknek nyújtott ideiglenes és célzott támogatás fenntartását. Álljon készen arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, a RePowerEU és más uniós alapok felhasználásával fokozza a zöld és digitális átállásra, illetve az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat. A 2023 utáni időszakban folytasson a prudens középtávú költségvetési pozíció elérésére irányuló költségvetési politikát. Csökkentse a háztartások nagy adósságállományával és a lakáspiaci egyensúlyhiánnyal kapcsolatos kockázatokat azáltal, hogy korlátozza a

[23] Eurostat (2020), Az orosz import részesedése a földgáz, a nyersolaj és a feketeszén teljes importjából. Az EU-27 átlagát tekintve a teljes behozatal az EU-27-en kívülről származó behozatalon alapul. Svédország esetében a teljes behozatal magában foglalja az EU-n belüli kereskedelmet is. A nyersolaj nem foglalja magában a finomított olajtermékeket.

[24] Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 9. cikkének (2) bekezdése szerint.

jelzáloghitel-kamatok adóból való levonhatóságát vagy növeli a rendszeres ingatlanadókat. Élénkítse a lakásépítési beruházásokat a legsürgetőbb hiányok enyhítése érdekében, különösen az építkezés strukturális akadályainak felszámolása és a beépíthető területek rendelkezésre állásának biztosítása révén. Javítsa a lakáspiac hatékonyságát, többek között a lakásbérleti piac reformja révén.

2. Folytassa helyreállítási és rezilienciaépítési tervének végrehajtását a 2022. május 4-i tanácsi végrehajtási határozatban foglalt mérföldkövekkel és célokkal összhangban. A 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó kohéziós politikai programok végrehajtásának megkezdése céljából gyorsan zárja le a programozási dokumentumokról a Bizottsággal folytatott tárgyalásokat.

3. Csökkentse a társadalmi-gazdasági és migráns háttérnek a diákok oktatási eredményeire gyakorolt hatását azáltal, hogy egyenlő hozzáférési lehetőséget biztosít az iskolákhoz, valamint kezeli a képzett pedagógusok hiányát. Gondoskodjon a hátrányos helyzetű csoportok, így például a migráns háttérrel rendelkező személyek készségfejlesztéséről azáltal, hogy az igényeiknek megfelelően kiigazítja az erőforrásokat és a módszereket, ezáltal elősegítve munkaerőpiaci integrációjukat.

4. Csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól való általános függést azáltal, hogy felgyorsítja a megújuló energiaforrások bevezetését, növeli a hálózati infrastruktúrát célzó kiegészítő beruházásokat, a megfelelő hálózati kapacitás biztosítása érdekében fejleszti az országon belüli hálózatokat, fokozza az energiahatékonyságot, valamint tovább észszerűsíti a megújulóenergia-projektekre vonatkozó engedélyezési eljárásokat.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök